UG S2-04
(IDC)

চাৰি বছৰীয়া স্নাতক পাঠ্যক্ৰম

(চি.বি. চি এচ. এন. ই. পি, ২০২০ অনুসৰি

দ্বিতীয় ষান্মাসিক

উন্নয়ন যোগাযোগ ব্যৱস্থা

ভূপেন হাজৰিকা গণসংযোগ সত্র

কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়

বিষয় বিশেষজ্ঞ মণ্ডলী

১. অধ্যাপক অভিজিৎ বৰা, মুৰব্বী, জনসংযোগ আৰু সাংবাদিকতা বিভাগ, তেজপুৰ বিশ্ববিদ্যালয়
২. অধ্যাপক ভি. কৃষ্ণ অনন্ত, চিকিম বিশ্ববিদ্যালয়
৩. ড° চন্দন গোস্বামী, মুৰব্বী (ভাৰপ্ৰাপ্ত), সংযোগ আৰু সাংবাদিকতা বিভাগ, গৌহাটী বিশ্ববিদ্যালয়
৪. ড° সঞ্জীৱ নাৰায়ণ, চি এম ডি, এ এম টেলিভিচন প্ৰাইভেট লিমিটেড (প্ৰাগ নিউজ)
৫. শ্ৰী উৎপল কান্ত, প্ৰতিষ্ঠাপক আৰু ব্যৱস্থাপনা সম্পাদক, টাইম ৮ নিউজ

সমন্বয়ৰক্ষী ঃ ড° তৃষা দুৱৰা বৰুৱা আৰু ড° জুৰি হাজৰিকা, সহকাৰী অধ্যাপক, ভূপেন হাজৰিকা গণসংযোগ সত্ৰ, কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়

প্ৰস্তুতি গোটৰ সদস্য

অধ্যায়	*অৰিহণা যোগাইছে*
১	ড° ৰশ্মি শর্মা, সহকাৰী অধ্যাপক, ৰ'য়েল স্কুল অব কমিউনিকেচন এণ্ড মিডিয়া, ৰ'য়েল গ্ল'বেল বিশ্ববিদ্যালয়
২, ৫, ৮	অধ্যাপক অভিজিৎ বৰা, মুৰব্বী, জনসংযোগ আৰু সাংবাদিকতা বিভাগ, তেজপুৰ বিশ্ববিদ্যালয়
৩, ৪, ৬	ড° ঐৰিদ্ধি ভট্টাচার্য, সহকাৰী সম্পাদক, অসম বিশ্ববিদ্যালয়
৭	ড° জয়ন্ত কুমাৰ শর্মা, জ্যেষ্ঠ বিজ্ঞানী, উদ্যান শস্য গৱেষণা কেন্দ্ৰ, অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়, কাঁহীকুছি আৰু ড° তৃষা দুৱৰা বৰুৱা, কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়
৯	অধ্যাপক অভিজিৎ বৰা, মুৰব্বী, জনসংযোগ আৰু সাংবাদিকতা বিভাগ, তেজপুৰ বিশ্ববিদ্যালয় আৰু অধ্যাপক সুৰভি দাহিয়া, আই আই এম চি
১০	অধ্যাপক অভিজিৎ বৰা, মুৰব্বী, জনসংযোগ আৰু সাংবাদিকতা বিভাগ, তেজপুৰ বিশ্ববিদ্যালয় আৰু ড° জুৰি হাজৰিকা, কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয় ভাষান্তৰকাৰী

সম্পাদনা ঃ

বিষয়বস্তু সম্পাদনাঃ অধ্যাপক কে.ভি.নাগৰাজ, প্ৰাক্তন অধ্যাপক, গণ সংযোগ বিভাগ, মিজোৰাম বিশ্ববিদ্যালয়

ভাষা সম্পাদনাঃ মনস্বিনী মহন্ত, সহকাৰী অধ্যাপিকা, কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়

গাঁথনিক সম্পাদনাঃ ড° তৃষা দুৱৰা বৰুৱা, সহকাৰী অধ্যাপক, কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়, মার্চ ২০২৩

প্ৰথম প্ৰকাশ ঃ জুলাই, ২০১৮; দ্বিতীয় প্ৰকাশ ঃ ছেপ্টেম্বৰ, ২০১৯; তৃতীয় প্ৰকাশ ঃ নৱেম্বৰ, ২০২১; চতুর্থ প্ৰকাশ ঃ চেপ্তেম্বৰ, ২০২৩

ISBN : 978 - 93 - 91026 - 63 - 9

© কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়ৰ দ্বাৰা সর্বস্বত্ব সংৰক্ষিত।

This Self Learning Material (SLM) of the Krishna Kanta Handiqui State Open University is made available under a Creative Commons Attribution-Non Commercial-Share Alike4.0 License (international): http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0

কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়ৰ হৈ পঞ্জীয়কৰ দ্বাৰা মুদ্রিত আৰু প্ৰকাশিত।

এই শিক্ষণ সামগ্ৰী প্ৰস্তুতিৰ বাবে আর্থিক অনুদান আগবঢ়োৱা **নতুন দিল্লীৰ দূৰ শিক্ষা পৰিষদৰ** ওচৰত বিশ্ববিদ্যালয় কৃতজ্ঞ।

মুখ্য কার্যালয় ঃ পাটগাঁও, ৰাণী গেট, গুৱাহাটী-৭৮১ ০১৭; Web : www.kkhsou.in

নগৰ কার্য্যালয় ঃ ৰেছম নগৰ, ৰাষ্ট্রীয় ঘাইপথ নং-৩৭, খানাপাৰা (বড়োলেণ্ড গেষ্ট হাউছৰ সমীপত), গুৱাহাটী-৭৮১ ০২২

বিষয়সূচী

পৃষ্ঠা নং

অধ্যায় ১ ঃ উন্নয়ন ৭

উন্নয়নৰ অর্থ, উন্নয়নৰ ধাৰণা, উন্নয়নৰ বিকল্প পথসমূহ, উন্নয়নৰ সূচকসমূহ, উন্নয়নৰ প্ৰভাৱশালী ধাৰণাসমূহ- প্ৰভাৱশালী ধাৰণাৰ অভিগমন, উন্নয়নৰ প্ৰভাৱশালী ধাৰণাৰ সমালোচনা, আধুনিকতা আৰু নিৰ্ভৰশীলতা অভিগমন, উন্নয়নৰ কেন্দ্ৰীয় ক্ষেত্ৰ, অৰ্থনৈতিক বিকাশৰ বাবে উন্নয়ন

অধ্যায় ২ ঃ উন্নয়নমূলক যোগাযোগৰ পৰিচয় ২১

উন্নয়ন আৰু উন্নয়ন যোগাযোগৰ ধাৰণা, উন্নয়নৰ পৰিমাপ হিচাপে তথ্য, এডুটেইনমেণ্ট আৰু ইনফোটেইনমেণ্ট — যোগাযোগ মাধ্যমৰ বিকাশ

অধ্যায় ৩ ঃ উন্নয়নমূলক যোগাযোগৰ পৰিচয় ২৯

উন্নয়নৰ তত্ত্বসমূহ, আধুনিকতাৰ তত্ত্ব, উদ্ভাৱন তত্ত্বৰ প্ৰসাৰ, নিৰ্ভৰশীলতা তত্ত্ব, অভিগমনৰ অর্থ আৰু তাৎপর্য,অভিগমনৰ প্ৰকাৰ- প্ৰভাৱশালী অভিগমন, প্ৰভাৱশালী অভিগমনৰ সমালোচনা, বিকল্প পথ

অধ্যায় ৪ ঃ উন্নয়নমূলক যোগাযোগৰ বিভিন্ন কৌশল ৪৩

ইতিবাচক গণসংযোগ কৌশল, আই.ই.চি.এম.ৰ কৌশলসমূহ, উন্নয়ন যোগাযোগ কৌশল, যোগাযোগ কৌশল পৰিকল্পনা আৰ্হি, গণ মাধ্যম আৰু উন্নয়ন যোগাযোগৰ প্ৰসাৰী অভিগমন, পৰিকল্পিত উন্নয়ন যোগাযোগ, ৰাজহুৱা সংলাপ কৌশল, নেতিবাচক যোগাযোগ কৌশল, সামাজিক বিপণন

অধ্যায় ৫ ঃ ভাৰতবর্ষত উন্নয়নমূলক যোগাযোগ ৫৩

ভাৰতত উন্নয়নমূলক যোগাযোগৰ তাৎপর্য, গণতান্ত্ৰিক বিকেন্দ্ৰীকৰণ, নেৰোকাষ্টিং, পঞ্চায়তী ৰাজ অনুষ্ঠান, পঞ্চায়তীৰাজৰ চমু প্ৰেক্ষাপট, মূল লক্ষ্য

অধ্যায় ৬ ঃ উন্নয়নৰ প্ৰচাৰ ৬৮

উদ্ভাৱনৰ প্ৰসাৰ, উদ্ভাৱনৰ প্ৰসাৰৰ গুৰুত্বপূর্ণ পর্যায়সমূহ, প্ৰসাৰৰ বাবে মাধ্যমৰ ব্যৱহাৰ, উন্নয়নমুখী যোগাযোগ, অংশীদাৰী উন্নয়নমূলক যোগাযোগ, তথ্য মাধ্যম আৰু শিক্ষামুখী যোগাযোগ (CIME), ভাৰতীয় প্ৰেক্ষাপটত চৰকাৰী পদক্ষেপ, উন্নয়ন আৰু ৰাষ্ট্ৰ গঠন প্ৰক্ৰিয়াত গণমাধ্যমৰ ভূমিকা

অধ্যায় ৭ ঃ গ্ৰাম্য আৰু কৃষিভিত্তিক সংযোগ ব্যৱস্থা ৮৩

গ্ৰামোন্নয়ন, কৃষিভিত্তিক সংযোগ, উন্নয়নৰ বাবে গণমাধ্যমৰ প্ৰচাৰ সূচী, উদ্ভাৱনৰ প্ৰসাৰ, সম্প্ৰসাৰণ অধ্যয়ন

অধ্যায় ৮ ঃ উন্নয়ন প্রতিবেদন ৯৮
উন্নয়ন প্রতিবেদনৰ গুৰুত্ব, উন্নয়ন প্রতিবেদনৰ বর্তমানৰ প্রৱণতা, উন্নয়ন যোগাযোগত ভাৰতৰ প্রাৰম্ভিক সম্পৰীক্ষা

অধ্যায় ৯ ঃ গণ মাধ্যম আৰু উন্নয়ন ১১১
গণমাধ্যম আৰু ৰাষ্ট্রীয় সংহতি, উন্নয়নৰ বাবে গণমাধ্যম, গণতন্ত্রৰ স্তমভ, দূর্যোগৰ সময়ত গণমাধ্যম, ৰাজহুৱা সম্প্রচাৰ, সমাজৰ নেতৃত্বত গণমাধ্যম, উন্নয়নৰ গান্ধীবাদী আর্হি

অধ্যায় ১০ ঃ উন্নয়ন যোগাযোগৰ বাবে পৰম্পৰাগত আৰু লোক মাধ্যমৰ ব্যৱহাৰ ১২৭
পৰম্পৰাগত লোক মাধ্যম, পৰম্পৰাগত লোক মাধ্যমৰ সুবিধা, লোক মাধ্যমে সামাজিক পৰিৱর্তনক সূচায়, উন্নয়নৰ মাধ্যম হিচাপে পৰম্পৰাগত লোক মাধ্যম: বিশেষ উদাহৰণৰ অধ্যয়ন, চৰকাৰৰ ভূমিকা আৰু তৃতীয় খণ্ডৰ সংস্থাসমূহ

পাঠ্যবিষয়ৰ পৰিচয়

এইখন বি.এ. দ্বিতীয় ছেমিষ্টাৰ কাৰ্যসূচীৰ অন্তৰ্ভুক্ত আন্তঃশাখা পাঠ্যক্ৰম আই.ডি.চিৰ সাংবাদিকতা আৰু গণসংযোগৰ বাবে নিৰ্দিষ্ট স্ব-শিক্ষণ পুথি। এই পাঠ্যক্ৰমে উন্নয়ন যোগাযোগ, গ্ৰাম্য আৰু কৃষি যোগাযোগ আৰু উন্নয়ন প্ৰতিবেদনৰ ধাৰণাৰ সৈতে আপোনাৰ পৰিচয় কৰাব। উন্নয়ন যোগাযোগে সাধাৰণতে সামাজিক বিকাশৰ সুবিধাৰ বাবে যোগাযোগৰ ব্যৱহাৰক বুজায়। প্ৰচাৰ আৰু শিক্ষা, আচৰণৰ পৰিৱৰ্তন, সামাজিক বিপণন, সামাজিক একত্ৰীকৰণ, গণমাধ্যমৰ ভূমিকা, সামাজিক পৰিৱৰ্তনৰ বাবে যোগাযোগ আৰু সমূদায়ৰ অংশগ্ৰহণ ইত্যাদিবোৰ উন্নয়ন যোগাযোগ কৌশলৰ অন্তৰ্ভুক্ত।